

TO DOPIERO POCZĄTEK DŁUGOFALOWYCH ZMIAN

Z MARSZAŁKIEM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO, WOJCIECHEM SALUGĄ
ROZMAWIAŁA ADRIANA URGACZ-KUŹNIAK

Kto jest kim?

WOJCIECH SALUGA

od 2014 r. marszałek województwa śląskiego, wcześniej senator V kadencji, poseł na Sejm V, VI i VII kadencji z ramienia Platformy Obywatelskiej, prezydent Jaworzna. Ukończył studia na Wydziale Ekonomiki Produkcji Akademii Ekonomicznej w Krakowie. W tym roku uhonorowany został Złotym Krzyżem Zasługi.

Rozpoczyna się nowy rok szkolny, a wraz z nim przypominają o sobie wyzwania, jakie postawiło przed szkolnictwem zawodowym na poziomie szkół zawodowych i techników Ministerstwo Edukacji Narodowej. W sierpniu minister Joanna Kluzik-Rostkowska podpisała kolejne zarządzenie dotyczące zdefiniowania dualnego systemu kształcenia zawodowego. Co z niego wynika?

Zaangażowanie Ministerstwa Edukacji Narodowej w rozwój szkolnictwa zawodowego to początek długofalowych zmian. Dla uczniów mają one oznaczać lepszy start na rynku pracy. Dla pracodawcy – wpływ na program kształcenia zawodowego uczniów, którzy na starcie w dorosłe życie będą dobrze przygotowani do pracy w swojej specjalizacji. Edukacja i firmy to dla województwa poważny atut gospodarczy. Inwestorzy, którzy decydują się umieszczać u nas nowe inwestycje, na każdym kroku pytają o poziom wykształcenia mieszkańców. Dzięki projektom dającym wykształcenie i praktyczne umiejętności, przekonanie ich do inwestycji jest łatwiejsze.

Sierpniowe zarządzenie dotyczące zdefiniowania dualnego systemu zawodowego to jeden z instrumentów prawnych regulujących jego funkcjonowanie. Najistotniejsze w mojej ocenie zmiany wprowadzone zarządzeniem, to zapewnienie pracodawcy możliwości wpływania na treści programu nauczania dla zawodu w zakresie zajęć praktycznych, które są u niego realizowane. Ważne jest także określenie podstawy prawnej odbywania zajęć u pracodawców. Może to regulować zarówno umowa o pracę z młodocianym pracownikiem w celu przygotowania zawodowego, jak i umowa o praktyczną naukę zawodu zawarta pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą. Ważne jest określenie wymiaru zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców na zasadach dualnego systemu kształcenia. Mam nadzieję, że regulacje Ministerstwa będą impulsem w województwach do tworzenia sieci współpracy w realizacji tego systemu kształcenia. W lutym tego roku minister edukacji Joanna Kluzik-Rostkowska podczas wizyty w Urzędzie Marszałkowskim podkreśliła, że dużą rolę do odegrania mają tutaj samorządy. Liderami zmian mogą być te gminy i powiaty, które samodzielnie zaczęły inicjować współpracę szkół z przedsiębiorcami.

Z raportów z monitorowania procesu wdrażania podstawy programowej kształcenia w zawodach wynika, że „najczęstszą formą praktycznej nauki zawodu są zajęcia w pracowni szkolnej”, natomiast współpraca z pracodawcami w tym zakresie ma charakter incydentalny. Oczywiście, jest to tendencja, którą należy zmienić. Jakie działania podjął Urząd Marszałkowski w tej kwestii?

W minionej perspektywie finansowej Unii Europejskiej realizowaliśmy na dużą skalę projekt „Mam zawód, mam pracę w regionie”. Był on wart ponad 64 miliony złotych, a na jego realiza-

W lutym tego roku minister edukacji Joanna Kluzik-Rostkowska podczas wizyty w Urzędzie Marszałkowskim podkreśliła, że dużą rolę do odegrania mają tutaj samorządy. Liderami zmian mogą być te gminy i powiaty, które samodzielnie zaczęły inicjować współpracę szkół z przedsiębiorcami.

cję otrzymaliśmy około 56 milionów złotych wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Udało się nam dotrzeć do około 14 tysięcy młodych ludzi oraz doposażyć 285 szkół uczestniczących w projekcie w nowoczesne materiały dydaktyczne, takie jak między innymi podręczniki, programy multimedialne, filmy edukacyjne, kalkulatory, drobne narzędzia, przybory geometryczne.

W ramach projektu uczniowie zasadniczych szkół zawodowych i techników skorzystali z doradztwa zawodowego, praktyk i staży. Odwiedzali pracodawców podczas wizyt studyjnych. Dla nich zorganizowano też staże i praktyki zawodowe. O nowy specjalistyczny sprzęt wzbogaciło się 185 pracowni praktycznej nauki zawodów związanych między innymi z branżą energetyczną, motoryzacyjną, telekomunikacyjną, informatyczną, transportową oraz ochrony środowiska. Realizacja projektu pozwoliła nam na wypracowanie „Programu Szkolnictwa Zawodowego w Województwie Śląskim na lata 2020-2040”. Wskazuje on między innymi rozwój staży i praktyk dla uczniów, płatne szkolenia dla nauczycieli w firmach, tworzenie klas i kierunków na potrzeby konkretnych pracodawców oraz tworzenie nowoczesnych pracowni do nauki zawodu. Program promuje także współpracę szkół zawodowych z uczelniami oraz środowiskami gospodarczymi i przedsiębiorstwami.

Aby dokonać zmian, niezbędne są pieniądze. Jeszcze w kwietniu rozmawialiśmy o tym, że w dyspozycji RPO znajduje się ponad 116 milionów euro na ten cel. W jakim zakresie i na jakie działania środki z tej puli zostały już rozdysponowane?

W harmonogramie konkursów na koniec roku 2015 przewidziano nabór na działania w zakresie infrastruktury kształcenia zawodowego. Dofinansowanie można pozyskać między innymi na przebudowy, budowy, remonty laboratoriów, sal do praktycznej nauki zawodu wraz z zapewnieniem wyposażenia, w tym z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przewidywane łączne dofinansowanie to 103 miliony złotych. Obecnie finalizowane są prace mające na celu opracowanie kryteriów wyboru projektów w zakresie działań infrastrukturalnych. W przyszłym roku przewiduje się uruchomienie środków EFS w zakresie szkolnictwa zawodowego.

Jednym z instrumentów pomocnych w realizacji założeń szkolnictwa dualnego – dla nas z przyczyn oczywistych najbardziej istotnym – jest Program K2 Kariera i Kompetencje.

Od czterech miesięcy rośnie lista firm i stażystów, którzy skorzystali z tego Programu. Jak Pan ocenia jego realizację?

Z pewnością podejmowane do tej pory działania w ramach projektu K2 Kariera i Kompetencje były potrzebne. Pozytywnie oceniam przede wszystkim wsparcie, jakie mamy ze strony Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Uregulowanie prawne kwestii szkolnictwa dualnego z pewnością pomoże wzmocnić i sprawnie zrealizować to, na czym nam wszystkim, mam nadzieję, zależy, czyli praktyczną naukę realizowaną w oparciu o potrzeby rynku i we współpracy z pracodawcami.

Środki RPO WSL stanowią na pewno ogromny zastrzyk dofinansowania szkolnictwa zawodowego, jednak potrzeba też woli współpracy wszystkich zainteresowanych i angażowania środków nie tylko unijnych, ale przede wszystkim krajowych, w tym także prywatnych.

Realizacja Programu K2 nie może się obyć bez pomocy instytucji zewnętrznych. Jego pomysłodawcy i koordynatorzy nie ukrywają, że liczą na merytoryczne i finansowe wsparcie Pana Marszałka. Czy zapadły już decyzje co do zakresu tejże pomocy?

Ogólne kierunki działań wymagających wsparcia w zakresie szkolnictwa zawodowego zostały określone w Regionalnym Programie Operacyjnym. Oczekujemy wysokiej jakości projektów, które zostaną ocenione w planowanych konkursach. Stawiamy przede wszystkim na współpracę samorządów, środowisk gospodarczych, naukowych oraz organizacji pozarządowych. Obecnie rozpoczynamy prace nad szczegółowymi kryteriami wyboru projektów. Dyskusja na pewno będzie odbywała się na poziomie Komitetu Monitorującego RPO WSL, w którym zasiadają między innymi przedstawiciele izb rzemieślniczych, organizacji skupiających pracodawców oraz szerokie grono ekspertów.

W jaki sposób Urząd Marszałkowski zamierza przekonać mieszkańców województwa – uczniów gimnazjów i ich rodziców, że wybór szkoły zawodowej może być korzystny?

Zależy nam na tym, by szkolnictwo zawodowe przestało się negatywnie kojarzyć i stało się wśród młodych ludzi po prostu modne. To inwestycja w ludzi, w ich kształcenie i zdobywanie kompetencji zawodowych, które zadecyduje o konkurencyjności regionu, o jego przyszłości.

Pozytywnym trendem jest zauważalny wzrost zapotrzebowania na rozwój szkolnictwa zawodowego. W roku szkolnym 2013/2014 do liceów poszło 51 procent absolwentów gimna-

Z pewnością podejmowane do tej pory działania w ramach projektu K2 Kariera i Kompetencje były potrzebne. Pozytywnie oceniam przede wszystkim wsparcie, jakie mamy ze strony Ministerstwa Edukacji Narodowej.

zjów, w 2014/2015 odsetek ten spadł do 47 procent. Naszym wspólnym zadaniem jest wzmocnienie rangi szkolnictwa zawodowego. Powstawaniu dualnego systemu kształcenia zawodowego powinna towarzyszyć szeroka kampania społeczna prowadzona przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, szkoły, samorządy oraz firmy, która ma na celu pokazanie korzyści płynących z tego typu wykształcenia. W latach dziewięćdziesiątych zauważalne stało się u nas zerwanie z tradycją dziedziczenia kariery zawodowej i edukacyjnej w rodzinie. Rodzice zaczęli inwestować w wykształcenie dzieci. Problem polegał na tym, że rozwinęło się szkolnictwo o charakterze ogólnokształcącym, a zmarginalizowało zawodowe. Pracodawcy zaczęli odczuwać deficyt wykwalifikowanych pracowników, na rynku pracy pojawili się niewykwalifikowani absolwenci, którzy zwiększali liczbę bezrobotnych. Ważne jest, aby ich teraz przekonać, że w obecnych czasach wyuczenie się kwalifikacji zawodowych wymaga często wiedzy na wysokim poziomie i może wiązać się z prestiżem społecznym oraz poczuciem stabilizacji życiowej. ●